

Аліна Дорошенко

студентка 3 курсу спеціальності «Облік і оподаткування».

Науковий керівник: **М.В. Кузуб,**

старший викладач кафедри обліку та оподаткування,

Київський національний торгово-економічний університет,

м. Київ

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ У СУБ'ЄКТИВ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Обсяг туристичних послуг, наданих суб'єктами туристичної діяльності, завдяки своїм особливостям, які полягають у їх мало витратному формуванні, зростає з кожним роком, як і зацікавленість в них на території України. В останнє десятиріччя, із посиленням в Україні євроінтеграційних процесів, стали впевнено зростати кількість туристичних підприємств та збільшуватись обсяги туристичних потоків. Таке явище зумовлює необхідність вивчення особливостей організації обліку діяльності підприємств туристичної сфери.

Окремі організаційні аспекти обліку туристичної діяльності досліджували такі вітчизняні вчені, як З. Балченко, Н. Гура, С. Король, Ж. Богданова, Ю. Рудяк, В. Кузнецов, А. Клименко, Я. Клиженко, І. Басов.

Основною первинною ланкою туристичної діяльності є підприємство. До туристичних підприємств відносяться: туристичні фірми, туристичні комплекси, установи по організації міжнародного туризму, санаторії, будинки відпочинку, турбази, пансіонати та інші [7].

Згідно зі ст. 5 Закону України «Про туризм» «...суб'єктами, що здійснюють та/або забезпечують туристичну діяльність, є: туристичні оператори, туристичні агенти, інші суб'єкти підприємницької діяльності, що надають послуги з тимчасового розміщення (проживання), харчування, екскурсійних, розважальних та інших туристичних послуг, гіді-перекладачі, екскурсоводи, спортивні інструктори, провідники та інші фахівці туристичного супроводу,

фізичні особи, які не є суб'єктами підприємницької діяльності та надають послуги з тимчасового розміщення (проживання), харчування тощо...» [2].

Детальніше розглянемо їхню характеристику на рис. 1.

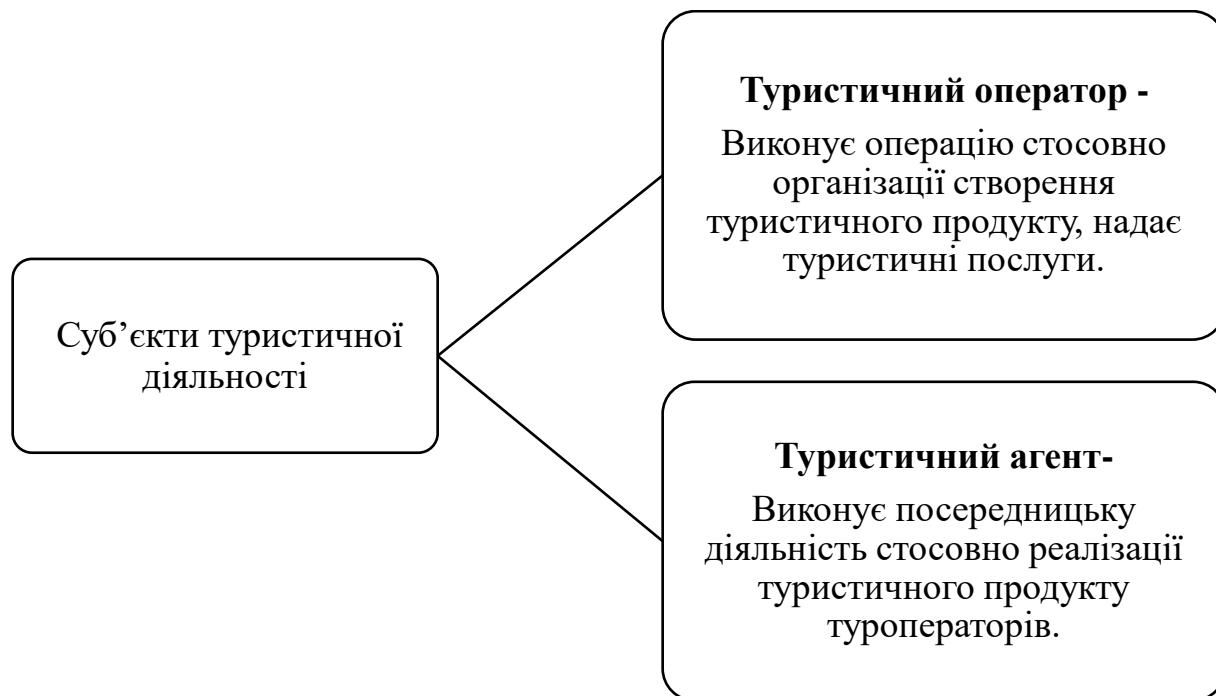

Рис. 1. Характеристика суб'єктів туристичної діяльності [2]

Зазвичай туроператор – це велика фірма, що структурно має головний туроператорський офіс та філії у вигляді агентської мережі по всьому світу. Попри це туроператор може продавати свої тури незалежним турагентствам. Турагент займається просуванням сформованих туроператором турів – купує їх у туроператора на підставі укладеного між ними договору і реалізує за певну винагороду споживачу [5].

Основна відмінність полягає в тому, що туроператор несе відповідальність за роботу та надання відпустки шляхом підписання, бронювання різних компонентів туру.

Бухгалтерський облік діяльності туроператора та турагента здійснюється згідно зі Законом України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" [1]. Під час організації бухгалтерського обліку витрат туристичні підприємства використовують норми П(С)БО 16 "Витрати" [4]. Створення туроператором туру зумовлює виникнення витрат, облік яких ведеться на

рахунках 23 "Виробництво", субрахунок "Виробництво туристичних послуг", 91 "Загальновиробничі витрати", субрахунок "Загальновиробничі витрати туристичних послуг", 92 "Адміністративні витрати", 93 "Витрати на збут", 94 "Інші витрати операційної діяльності", 95 "Фінансові витрати", субрахунку 903 "Собівартість реалізованих робіт та послуг", субрахунок другого порядку "Собівартість реалізованих туристичних послуг" [5]. Іноді туроператор може використовувати рахунки класу 8 "Витрати за елементами" з щомісячним списанням сальдо цих рахунків у кореспонденції з рахунком 23 "Виробництво" і рахунками класу 9 "Витрати діяльності". Під час організації бухгалтерського обліку доходів туристичні підприємства використовують норми П(С)БО 15 "Дохід" [3]

Для обліку доходів від реалізації туристичних послуг використовують субрахунок 703 "Дохід від реалізації робіт і послуг", субрахунок другого порядку "Дохід від реалізації туристичних послуг" (у туроператора), "Дохід від реалізації турагентських послуг" (у турагента) [6]. Понесені витрати туристичної фірми та отримані доходи списуються на фінансові результати – рахунок 79 "Фінансові результати". По-різному формується прибуток туроператора і турагента: у туроператора – це різниця між ціною придбання послуг у постачальників і ціною реалізації сформованої путівки згідно із встановленим механізмом ціноутворення, у турагента – це комісійна винагорода, яку виплачує туроператор за реалізацію свого туристичного продукту.

Враховуючи викладене вище, треба зазначити, що організація бухгалтерського обліку діяльності туроператора і турагента має деякі відмінності, що зумовлені видом діяльності, яку вони здійснюють, формою обліку, зокрема можливістю застосування спрощеної форми обліку, особливостями документального оформлення господарських операцій, формою здійснення розрахунків та ін. Врахування особливостей здійснення обліку кожним з суб'єктів туристичної діяльності дасть змогу правильно організувати бухгалтерський облік, підвищити ефективність туристичної діяльності та досягти максимальних прибутків.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р., № 996-XIV. URL:<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
2. Закон України "Про туризм" Закон від 15.09.1995 р., № 324/95-ВР. URL:<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/324/95>.
3. П(С)БО 15 «Дохід»: Наказ Міністерства фінансів України від 29.11.99 р., № 290. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/go/z0860-99>.
4. П(С)БО 16 «Витрати»: Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.99 р., № 318. URL:<http://zakon.rada.gov.ua/go/z0027-00>.
5. Пилипенко С.М. Особливості бухгалтерського обліку придбання (створення) та продажу путівок туристичними фірмами. *Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституціональних змін та сталого економічного розвитку* : матер. II Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф., (ЛНТУ, Луцьк, 25 листопада 2015 р.). Тернопіль : Вид-во "Крок". 2015. С. 70-72.
6. Гура Н.О. Облік видів економічної діяльності : підручник. Київ : Вид-во "Центр навч. літ-ри", 2010. 392 с.
7. Балченко З. А. Бухгалтерський облік в туризмі і готелях України: Навч. посібн. Київ : КУТЕП, 2006. 232 с.